

Riøbenhavnsposten.

Redigeret og udgivet af A. P. Liunge.

11te Aarg. Løverdag d. 18. Februar 1837. Nr. 49 og 50.

Forsendes, ifolge Kongelig allernaadigst Tilladelse, med Posten saavel i Danmark som i Hertugdommerne.

Torvuden Oplysning

angaaende et saakaldet

„farligt Misgreb af Folkebladets Udgivere.“

Riøbenhavnspostens Læsere ville erindre en Artikel, som under denne advarende Titel har været at læse i Nr. 43 af dette Blad. Denne Artikel vil have tildraget sig Manges Opmerksamhed, og den har Krav paa at blive tagen i nærmere Betragtning. Den er skrevet af en Forfatter, om hvem det er bekjendt, ogsaa uden hans eget Vidnesbyrd, at han er „besælet af en oprigtig Hjørnlighed til Konst og Poesi“, og som i det Værk, til hvis Udførelse en Indbydelse i denne Tid er udgaat til Landsmænd og Landsmændinder, selv erkender en „skøn og ægte national Indretning.“ Naar en Forfatter, som befinner sig paa dette Standpunkt og derfra betragter det omhandlede Almindelighed, kan finde sig opfordret til „offentlig for Publicum at omtale et farligt Misgreb“, som han finder at være begaaet med „den overdrevne farlige Iver“, hvormed Subscriptionen til det Thorvaldsenske Museum skal være blevet indledet i Folkebladet: da synes der at være al Formodning for, at Vedkommende virkelig har forlobet sig overmaade stemt. Og naar en saadan Forfatter end ydermere har maattet tage sin Tilflugt til de aller-største Udtryk for at finde Ord til at charakterisere den Maade, hvorpaa der hilst er forsøgt at vække Deeltagelse for det nationale Foretagende, — Prof. Hjort taler saaledes om „det Sprog, den blinde Iver fører“, om „et frygteligt Selvbedrag“, som ligger til Grund derfor, om „beruset Poesi“, det „folkebevægende eller demagogiske Sprog“, „Sorførelse“ af Folket osv. —: da har Undertegnede, som er Forfatter tilde i Folkebladet stært medtagne Stykker, med Forundring maattet spørge sig selv, om hans Tale virkelig skulle bære Præg af en saadan ekstatisk Sindssorftning. Efter at have med al mulig Noiagtighed sammenholdt mine Ord med den Maade, hvorpaa de ere

blevne forstaarde og udlagte af min ærede Ven, maa jeg ønske for den Sags Skyld, jeg har villet fremme ved mine Ord, at Læserne ville med Opmerksamhed følge de nedenstaende Bemærkninger. Hvor der handles om et „ægte nationalt Værk“, kan det ikke være en ligegyldig Sag, om Bestrebelsen for at vække Deeltagelse for det kan anses som hensigtsværende eller som et „farligt, paa frygteligt Selvbedrag hvilende Misgreb“; og Mange ville i nærværende Tilsætte onse at bringe det paa det Røde, om de tor sympathisere med de Ord, der lyde opfordrende fra den ene Side, eller om de bør betragte disse som Udbrud af „beruset Poesi“, og holde sig til den „ædruue Prosa“, som bydes fra den anden Side, „for at Smitten, hvis den er der, ikke skal udbrede sig videre.“

Nogle Bemærkninger, som Forf. har forudsænt, om Billedhuggerkonstens Charakter og dens Værkers Verdi og Betydning, forbigaar jeg her. De forekomme mig fremsatte i saa stor Almindelighed og med saa lidt Bestemthed, at deres Drøftelse bør være andet Sted og anden Pen forbeholdt. Og jeg tor her forud anmeldte et lille Skrift, som om nogle Dage vil udkomme af Professor Høyen, hvor iblandt Andet den gavnlige Indflydelse af det paataenkede Museum paa Folkedannelsen vil blive nærmere berørt.

Jeg maa nu tillade mig at føre Læserne et Diblik tilbage til de — folkeførende — Artiller i Folkebladet. Den Betragtning, som fra Begyndelsen af har ligget til Grund for Indbydelsen til det Thorvaldsenske Museum, var ogsaa her fastholdt: at det er et Nationalværk, hvortil der indbydes; og at det derfor maatte ligge nær, ved Folkebladet at understøtte Foretagendets Fremgang. Der mindedes om, at Indbydelsen her ikke gjaldt „Indbyggere af enkelt Stad eller Provinds, Medlemmer af enkelt Stand, men Landsmænd og Landsmændinder over den hele danske Stat“; thi Tidsalderens største Konster, som her skulde hædres, er fremgaaet af Folkets Midte, og Hæder og Glands er ved ham bragt over Folkets Navn, derfor maatte vel „Folket føle Drift og

Trang,, til at hædre ham; og ved at hædre ham vilde Folket hædre sig selv. Der mindedes om, at den store Pengesum, der udfordredes, vilde tage den affækende Storhed, dersom Foretagendet virkelig blev opfattet som National-Foretagende, dersom det lykkedes at vække Begeistring for dets Udførelse hos Høie og Ninge, og bringe de mange smaa Kræfter til at virke sammen. Der mindedes om, at der i de lavere Glasser af Folket naturligvis maatte behoves Tid til at vække den fornodne Stemning; men at det, under Forudsætning af personlig Medvirken af Geistlige og Skoletærere, Gods-eiere og Fabrikbestyrere, vel turde antages, at Eyst til at bidrage en Skjærv til det nationale Værk vil kunne værkkes paa mangfoldige Steder.

Dersom en videre Forklaring skulde behøves over Det, som her eryttret i Korthed, da vilde jeg omtrent give den saaledes: Der opfordres til at tilveiebringe et verdigt Opbevaringssted for en Samling af de Thorvaldsenske Konstværker, to hundrede og derover i Tallet, for en Samling, hvortil ingen anden Stad vilde komme til at opvise Magen, af Konstværker, som ved deres Skønhed og ikke mindre ved deres historiske Betydning tiltale Die, Tanke og Følelse, og sætte de mangfoldigste Interesser i Bevægelse. Det er ikke blot Oldtidens Gudebilleder, dens Heltebedrifter og Folkeliv, det er ogsaa den christelige Verden, Jesus og Apostlerne, deres Liv og Gjerninger, det er berømte Mænd i Statens, Kirkens, Videnskabens og Konstens Historie (Hertugen af Leuchtenberg og Poniatovsky, Pius den 7de og hans høitbetroede Cardinal, Copernicus og Guttenberg, Schiller og Byron), som her ville træde frem for Bestuelsen. Nydelsen af saadan Konstens Værker staaer vistnok i Forbindelse med al aandelig Dannelses og Kundskab. Men derfor gives der af hin ligesom af denne utallige Grader; og en naturlig Sands kommer desuden her aldeles væsentligt i Betragtning, som er negtet mangen Damnet og Kundskabsrig, medens den Udannede kan føle sig greben og tiltrukken af Billedyrkernes Storhed og Skønhed. Skulle vi da mene, at det danske Folk, betragtet i Masse, skulde være saaledes blottet for denne Sands, at det skulde være spildt Umage, her at forsøge paa at vække nogen Interesse for dette Foretagende? skulde ikke, naar vi engang havde hine Skatte indenfor vores Mure, den simple Mand, ved hvem man nu iovrigt ikke behøver at tænke paa Huusmanden, Daglonneren eller den, der i egentlig Forstand træller for Brodet, kunne paa sin Vis glæde sig ved Bestuelsen af de samme Værker, der ere Ejendom for Konstkenderens Beundring? og skulde da ikke hos mangen Mand i de lavere Stænder kunne værkkes Eyst til at give en Skjærv med til at opreise en Bygning, hvis Døre skulde staae aabne for ham, hans

Sønner og Østtre, saavel som for de Første i Landet? Der opfordredes til at stifte et Hædersminde for den Landsmand, som, ved Fødselen hensat paa et lavt Trin i Samfundet, har hævet sig op til en Storhed, for hvilken enhver høre Storhed maa vige, — et Minde, det skønneste af alle, hvor Konstneren selv skal vidne for Saamtid og Eftertid om sin Storhed. Skulde den patriotiske Følelse da ikke ogsaa i denne Retning kunne værkkes hos den simpelere Mand? Naar Folket faaer et Skrift i Hænder, hvor der fortelles klart og simpelt om Thorvaldsens Liv, hans Gjerninger, hans Berømmelse, skulde vi da tænke os Landets Borgere i de lavere Glasser utilgængelige for enhver Virkning af denne Læsning, forestille os, at der i dem ikke kan røre sig nogen Følelse af Stolthed over den store Landsmand, nogen Uttraa efter at see disse Værker, som Verden kappes om at opbie, nogen Glæde ved at bidrage til denne Landsmands Hæder? Og naar Udgivelsen af et saadant Folkeblad besørges af Selskabet for Trykkesfrihedens rette Brug, skulde der da være noget Sted snarere end Folkebladet, hvor der gjordes Forsøg paa at vække denne Stemning, og opmunstre Vedkommende til at forsøge paa at vække den?

Svorvidt og til hvilken Grad det nu vil lykkes at vække denne Stemning, er et Spørgsmaal, som forud ikke lader sig besvare. Selve Venævnelse: de ringere Stænder, Menigmænd, Almuen o. s. v. ere vakkende og ubestente, og Tilstanden af denne Deel af Folket er i mange Egne høist forskellig, i aandelig ikke mindre end i økonomisk Henseende; det er derfor naturligt, at Forsøget vil paa forskellige Steder have meget forskelligt Udsalg. Der vil vel heller ikke være Fa, som erklære enhver Forhaabning om at drage den lavere staaende Deel af Folket ind med i en Interesse, som den her omhandlede, for chimerisk, og ansee det for et Misgreb, dersom der er gjort nogen om end nok saa ringe Regning paa Deeltagelse fra denne. Vel er der allerede ikke saa ganske faa Bidnedsbyrd for det Modsatte; men vi ville foretrække at oppebie, hvad en fuldstændigere Erfaring lærer; og jeg vilde for min Deel ikke for Tiden stride med Nogen herom. Men selv Den, der var fast i sin Vanter og holdt sig forvisset om det Unyttige i enhver saadan Bestrebelse, kunde derfor finde altid Forsøget Umagen værdt, thi han behovede ikke at miskende den middelbare Indflydelse, som kunde udgaae dersra til at explive Nationalfeelsen i Almindelighed.

Anderledes derimod Prof. Hjort. Han beklager ikke det formeentlige Misgreb med Hensyn til Foretagendet, men fordømmer det med Hensyn til Princippet som „farligt“. Nemlig: „Folkebladet udgives af et Selskab — dette er hans Ord —, som har den

moralst-politiske Tendents, at vørne om Trykkesfrihedens rette Brug... Ganske fremmed for denne Retning er Alt, som udelukkende har den høiere Cultur til Basis og Forudsætning; thi det er, i Folkebladets nødvendige Mening, ikke folkeligt eller for Alle;... det vilde være et frygteligt Selvbedrag, om vi glemte Forskjellen imellem dette Folks Dele, af lutter Iver for Genheden og Sammensmeltingen ... Det Thorvaldsenske Museum er kun nationalt i ideel Forstand, i den Forstand, hvori det Bedste og Bedste af Tingene betragtes som hele Tinget, eller som Tinget udelukkende. At paabyrde Folket, ligefrem taget, en Anstrengelse for en saadan Sag, bliver deraf en Uretfærdighed, og at ville fremstille en tilsyneladende Interesse for den, bliver en Forførelse ... Skal denne Masse stemmes for Sligt?"

Saavidt Forfatteren. Og der spørges nu: hvori det "Farlige" skal ligge i det formeentlige Misgreb — thi dette Farlighedens Begreb er af Forf. blevet saa stærkt udhevet, at vi bør blive staaende derved. Forfatterens Uttringer i denne Henseende ville ved nærmere Østersyn besfinnes at føre til tvende forskellige Betragtninger, skjønt de ikke ere bestemt adskilte i Udviklingen. Sørst nemlig skal det af den Grund være farligt, at ville kalde og opfordre alle Classer af Samfundet til Deeltagende af et Nationalverk, fordi det Nationale ikke er "folkeligt eller for Alle", naar det udelukkende angaaer "den høiere Cultur", ikke henhører til de umiddelbar nyttige Indretninger (Forf. anfører exemplarvis forbedrende Straffearstalter, en Centralfestning, Afdrag paa Landets Gjeld); for Det derimod, som "kun er nationalt i ideel Forstand", (saasom det paataenkede Museum, Mindesmærker over Landets store Mænd) "skal Massen ikke stemmes"; thi dette vilde være at glemme "Forskjellen imellem Folks Dele". Dernæst skal det af den Grund være farligt, fordi enhver Interesse, som for en saadan Sag vækkes i Folks Masse, kun er illusorisk, "tilsyneladende"; man indbildes sig, at De, som yde deres Bidrag, yde dem af godt og velvilligt Sind, medens de enten udpresso dem eller afslokkedes dem, ved at sætte Forfængelighed eller andre Drivsæjder i Bevægelse; men i begge Tilfælde begaaes en Immoralitet: en "Uretfærdighed", eller en "Forførelse".

De anførte tvende Grunde maae betragtes hver for sig. Af den sidstnævnte Grund nemlig vilde endnu alene Dette følge: at det hos os, efter det Dannelsespunkt, hvorpaan de lavere Classer befinde sig for Tiden vilde være daarligt og urigtigt at tørke paa at vilde kalde til nogen Deeltagelse i et Foretagende, som ikke har den materielle Nyttie til Formaal. Jeg tor ikke negte, at en saadan Interesse maaestee er vanske-

ligere at sætte i Bevægelse hos os end i mange andre Lande, og det vilde være urimeligt, om der var gjort Regning paa denne Stemning som almindelig eller som meget hyppig. Men skulde det danske Folks Masse i Byer og paa Landet, den mere velhavende Bondestand og saamange Classer af de noxingdrivende Borgere, betrages med et saadant Øje, at det skulde gælde for "beruset Poesi", om man meente, at en patriotisk Følelse, en Lyst til at deelstige efter ringe Gvne i et National-Foretagende som det her omhandlede skulde kunne vækkes paa mange Steder ved Beroring og Opmuntring af Mænd, som ere i Besiddelse af den almindelige Tillid: da vilde heri ligge et svært Vidnesbyrd enten imod den danske National-Charakter eller imod alle de, saa ofte lypriste, Foranstaltninger for Folkets Oplysning og Dannelsse. Men set nu, at dette desuagtet var Sandhed; i alle Tilfælde blev det dog en sorgelig Sandhed, og Ingen kunde dog vel mene, end siige ønske, at en saadan Tillstand skulde blive vedvarende fra Slægt til Slægt. Men hvori skulde da det Farlige ligge, hvorledes skulde det ikke meget mere være ønskeligt og godt, at denne Slovhed for enhver høiere Interesse blev modarbeidet? ikke fortjensligt, om de Mænd, der staae paa forskellige Maader i Beroring med forskellige Classer af Folket, benyttede et Foretagende som det nærværende, der fra flere Sider end een kan giøres tiltalende for den store Mengde, til at forsøge paa at vække den Erfjendelße, at det Nationale til en vis Grad er og bør være folkeligt? Ifølge at denne Indvirken skete paa rette Maade! Thi vel taler Forf. om den "Uretfærdighed, at paabyrde Folket, ligefrem taget, en Anstrengelse for en saadan Sag." Men om en Paabyrden har der — ad Omveje saa lidt som ligefrem, ingenindse været Tale. Evertimod er det sagt ogsaa om de høiere Stoender i Samfundet: at "Ingen kan ønske at modtage en Skjæb", som ikke ydes af Interesse for Sagen; jeg veed ikke, hvorledes enhver Tanke om Presning sterkere kunde afvises.

Men her er det nu, at Det kan svares, hvad der er yttert i den første af de tvende anførte Grunde nemlig at "Massen ikke skal stemmes for Slægt til Slægt" som det er farligt at "glemme Forskjellen imellem Folks Dele" ved den høiere Culturs Baand at nærmere de lavere Stoender til de høiere. Og saaledes synes Sagen vistnok at faae et ganske andet Udseende. Det bliver da ikke længer en Advarsel, grundet i Dommen om vor Folkemasses nærværende Tillstand, men en almindelig Regel om det Trin, paa hvilket de lavere Classer i ethvert Samfund og til enhver Tid bør holdes tilbage, for at intet skal tabes af den tilbørlige Afsand, der nu findes imellem Folks Dele. Fra denne Synspunkt vilde det da blive farligt, om et "na-

tionalist" Foretagende som det her omhandlede nogensinde blev betragtet og behandlet som "folkeligt", til hvilken Tid, paa hvilket Sted, under hvilke Forhold det end blev sat i Værk. Den højere Politik vilde altid fordre, at indskrænke Indbydelse og Opsordring til de mere dannede Stænder, for ikke at begunstige det "frygtelige Selvbedrag," at Det, der "kun er nationalist i ideel Forstand," skulde kunde vedkomme alle Dele af Folket.

Betrages Sagen fra denne Side, da maa jeg tilstaae — men ogsaa først da —, at der ligger Betydning i denne Tale om "Fæligheden" i at opmuntre til at vække en Stemning for en "skøn og ægte national Indretning" hos alle Dele af Folket, naar man nemlig gaaer ud fra Principet om Bigtigheden og Nødvendigheden af at vedligeholde en streng Afsondring af Follets forskjellige Dele. En Kritik af dette Princip ligger her udenfor Grænderne. Men vel bor jeg, for mit Vedkommende, erklaere, at det for mig er uforeneligt med en christelig Anstuelse af Folk og Stat; og jeg bør derfor gjøre dette gjeldende: at ikke alene Artiklen i Folkebladet, men Indbydelsen selv gaaer ud fra et ganske modsat Princip. "Det gælder her et Værk," hedder det i Indbydelsen, "der har sin kraftigste Opsordring i Nationens Øre, og først da vinder sin fulde Betydning, naar det tilhører Nationen," "naar alle Stænder forene sig derom;" og der gjøres opmærksom paa, hvorledes "Almeenaanden vil blive hævet" ved Udførelsen af dette Foretagende som nationalist. Men hertil hører, at ingen Deel af Folket behandles som privilegeret til Deeltagelse, ingen Deel udelukkes dersra, at Intet forsømmes for at bringe Foretagendet til alle Folkeclassers Kundskab, og fremstille det for de simpelere Classer i saadant Lys og fra saadan Side, at Lysten til at deelteage deri kan vækkes, hvor overhovedet nogen Sands er tilstede for det, der ikke hører til Legemets Fornodenheder. Videre gaaer Folkebladets Artikel ikke; og jeg overlader nu til prøvende Læser at tage Parti.

Endnu findes i Prof. Hjorts Artikel nogle enkelte Ytringer, som jeg ikke kan lade ubevorte. Den første er denne: "Det er et farligt Misgreb, at sætte Folket i Bevægelse for dette — rigtig forklaret — ægte nationale Museum, og det endogsaa efter saa løse Beregninger, at man tænker sig det muligt, at hver tiende Person af alle Dans= og Tydskalende Mennesker i Kongens Riger og Lande skulde eie 9 Mark, som han kunde, end sige vilde, undvære for dette Museums Skuld." Denne Benyttelse — Forklaring kan jeg ikke kalde det — af Ordene i Folkebladet har undret mig. Det er en gammel Satning, der her bringes i Grindring: at store Ting kunne udrettes ved mange smaa Kræfter, naar de virke troligt tilsammen. I denne Sammenhæng

hedder det: "Man betenke, at, dersom alene hvort tilende Menneske i Danmark gav et Bidrag af tre Mark, vilde disse Tæmarker løbe op til en Sum af 100,000 Rbd., fremdeles til en Sum af 200,000 og 300,000 Rbd., naar et saadant Bidrag blev gientaget i to og tre År." Hvorledes heri kan findes en "Beregning", forstaaer jeg ikke; Enhver seer, at Tallene ere satte exempliwiis, for at giøre hin Satning indlysende, ikke for at angive noget enten om den Sum, der skulde udfordres, eller om Bidragenes Størrelse, eller om de Bidragendes Antal, som om her var et Overslag, hvor en Decimering af Folket var lagt til Grund. Ved ethvert Bidrag, hvori hin Tæmark bliver multipliceret, bliver jo een eller flere af de Tiendedele, ved hvilke Forf. hænger sig fast, gjort oversædlig. Et Bidrag af 5 Rbd. gaaer for ti saadanne, et Bidrag af 100 Rbd. paa to hundrede, og saa fremdeles. Dette forekommer mig at maatte falde enhver Læser ind ved hine Ord.

Men fremdeles: "Hvad Navn" — hedder det — "skal da vælges for et Anathema, udstedt af et Trykkesfríheds-Selskab imod Talefríheden; det indseer jeg ikke; og dog ligger Kendsgjerningen for vore Øine." Dersom Prof. Hjort havde læst de Ord, i hvilke han finder en Vandlysnings af Talefríheden, i deres fulde Sammenhæng for Læsernes Øine, vilde en Gjendribelse her kunne spares. Nu maa den gives ved en fuldstændig Udførelse: "Vi ville formane Enhver, som fører denne Tale (om det Urigtige i at indbyde til et saa bekosteligt Foretagende af denne Natur paa Tider som de nærværende), til at legge Haand paa Brystet, og svare sig selv i al Oprigtighed: om han da er tilfinds at offre det Bidrag, for hvilket han her krymper sig, paa Fædrelandets Alster? og om han med lige Tapperhed afsviser Fristelser af ganske anden Art, hvor det gælder Udgift til Forlystelser, Bellevnet eller Forsængeligheds Tilfredsstillelse? Hvo som ikke trøster sig til at svare bejaende paa disse Spørgsmaal, lade sig i det Mindste noie med, stiltiende at holde sin Skjærv tilbage, som Ingen kan ønske at modtage, men misbruge ikke, ved en Lejlighed som denne, patriotiske eller økonomiske Tankespørg til, hos Andre at høle en ædel Begeistrings Varme!" Jeg opfordrer enhver Læser til at prove, om der ligger Andet i disse Ord end en Mindelse om den menneskelige Skjævhed, der søger at besmykke en enkelt egoistisk Handling ved Marimer, som forgives efterspores i den hele øvrige Handlemaade, og saaledes i nærværende Tilfælde om det Inconsequente i at indskyde sig under Sparsommeligheds-Plichten enten paa Fædrelandets eller paa egne Begne; medens man dog roligt overlader Statens Finansier til dem selv, og uden synligt Samvittighedsnag deltager i saamangen

bekostelig, mere sandselig end æsthetist, Lurus. Prof. Hjort har her fundet „en Trusel“ imod Talefriheden der er ligesaa uretsædig som den er uklugt. Jeg forstaaer ikke denne Udtydning af Ord, som alene opfordre til Oprigtighed og Ærlighed i Tale.

Ganske vist siger jeg med den ørede Forsatter: „Lad dem kun tale, kun skrivel vor Sag skal dog seire ved vor Tale, vore Grunde“; og ogsaa med Hensyn til den Modsigelse, hvormed han her er optaadt, gør jeg disse Ord til mine. Den vil, baade ved den offentlige Modsigelse, der atter vil møde den, og ved den Eftertanke, som derved vælles hos mange Læsere over flere Punkter af Vigtighed, ogsaa paa sin Maade virke til Fordeel for det Foretagende, som er sat i Bevægelse blant os. Men jeg vilde paa den anden Side maatte bebreide mig en Mangel af den Oprigtighed, jeg nyligt omtalte, om jeg forfulgte, at det har baade undret og smertet mig, at en Forsatter, besejlet af oprigtig Kjærlighed til Poesi og Konst, ikke har følt Næld til, paa anden Maade og i anden Retning at tage til Orde ved en Lejlighed som denne. Paa hvor besynderlig en Maade Fors. har maattet løse de omhandlede Artikler, for at finde Interesse ved at løste sin Stemme ikke for at understøtte et Foretagende, som han selv erkender for „ægte nationalt“, men alene for at ivre — meden Iver, som jeg ikke efter Fors.s Grempel vil kalde „blind“, men dog maa betegne som lidet grantseende — imod den Maade, hvorpaa dette Foretagende er blevet anbefalet i Folkebladet: derpaa skal jeg til de allerede anførte Beviser endnu føre eet. Prof. Hjort priser Bonden, som kæber sine Børn malede Billeder paa Markedet „i Stedet for at sende Pengene til Indkøb af nogle Fridhvide (!) nogle Menneskefigurer (!)“; ligesledes priser han Arbeidsmanden, som pleier sin Sundhed med en Skinke og en Flaske Godtøl „i Stedet for at aflevere Pengene til dem, som ville stikke Bud til Rom efter Nøget, de kalde en Sundheds-Gudinde“ osv. Men har da Prof. Hjort skrevet sin Artikel, uden selv at have læst enten Indbydelsen eller Artiklen i Folkebladet? Enhver nogenlunde opmærksom Læser af det, der er skrevet om det hele Foretagende, maa nemlig vide, at der med intet Ord har været Tale om Bidrag til Indkøb af Thorvaldsenske Konstværker, men alene og udelukkende om Opsærelse af en Bygning til at opbevare de Konstværker, som deels allerede haves, deels sees imøde. Denne Misforståelse er i højeste Grad paafaldende, og den er tillige meget stem. Thi om Nogen vilde lægge an paa at modarbeide det „ægte nationale Foretagende“, og svække Iveren for dets Udførelse, kunde han neppe finde et sikrere Middel, end ved at henfaste Ytringer, hvormed den Mening maa blive almindelig blant Folk, at det ikke

skulde gielde alene om at skaffe en værdig Plads for Konstværker, som allerede haves uden Opoffrelse, men først om at skaffe Penge tilveie til Indkøb af Værkerne selv. Dette maa udtrykkeligt bemærkes, for at Ingen skal forvirres ved denne Fremstilling af Foretagendet, og trække sig tilbage, i den Overbevisning, at her sigtes til et aldeles uopnæaeligt Maal.

H. N. Clausen.

Betrægtninger

i Anledning af Flyveposten Nr. 105—107.

3.

Num aut vetus gloria exercitus atque classis, aut species præclara oppidi, aut theatrum, gymnasia, palatia, aut Propylæa nobilia, aut admiranda opera Thорvaldіsiliі, ant portus ille magnificus rem publicam efficiebat? minime vero, quoniam quidem
Jli res non erat.

Scipio ap. Cic. de Rp.

Forsatteren udtales (Nr. 105 i Begyndelsen) Savnet af „en noiagtigere Undersøgelse og Burdering af de Midler, hvormed en stadig Forbedring af Finansernes Tilstand kunde bevirkes.“ Han vil desaarsag ikke ansee det for nok at vi generelt henpege paa de ulykkelige Folger af, at man ikke tilforn alt har tilegnet sig andre Grundsetninger i Bestyrelsen og i dens hele Organisation, og at vi atter heraf drage den Slutning at man, for fremdeles at undgaae lignende Folger, endnu med forøget Gjeld er nødt til at tilegne sig og at anvende de Grundsetninger, der i det Foregaaende ere antydede. Endvidt nu Forsatteren længere hen, i tilsyneladende Modsigelse med sig selv, siger: „at paa-pege i hvilke Grene af Statshuusholdningen disse Besparelser og Indskrenkninger burde finde Sted, er os, af Mangel paa tilstrækkelige Oplysninger ikke muligt“, og vi altsaa ikke kunne indromme ham den Ret, af os at forlange, det der for ham, der vistnok staaer Ellerne nærmere, er umuligt, saa troe vi alligevel, at det ikke vil være saa vanskeligt endda at angive een og anden Syntsmaade om enkelte Grene af Administratioen, der kunde bestyrke den Overbevisning, at et organisk omfattende Besparelsessystem, der var mere virksom end det tilfældige, baade har været tønkeligt og endnu vilde kunne hjelpe os.

Vi ville da først gaae ud fra den Forestilling, at et høiere administrativt Talent i den angivne Epoke havde været grebet af den Overbevisning, at Staten i